

Az Uni... micsoda? UNIMA! című könyv borítója

Az UNIMA logói (Bohuslav Metelka, 1929; Ivo Puhonný, 1930; Jaroslav Šváb, 1957)

Balogh Géza

KILENCVEN ÉVES AZ UNIMA

Az UNIMA Cseh Központja és a Chrudimban működő Bábművészeti Kultúrák Múzeuma ünnepi antológiát jelentetett meg abból az alkalomból, hogy kilencven évvel ezelőtt, 1929. október 25-én Prágában megalakult a Bábjátékosok Nemzetközi Szövetsége. A rejtélyes és sokak számára titokzatos szó a francia elnevezés (Union Internationale des Marionnettes, később Union Internationale de la Marionnette) rövidítése. Őszintén be kell vallani, hogy a név máig nem ment át a köztudatba. Ezért is élceldnek vele a szép kétnyelvű képes kiadvány szerkesztői, akik ezzel a tréfás címmel jelentették meg összeállításukat: *Uni... micsoda? UNIMA!*¹ És még hozzátesznek egy kevésbé önironikus alcímet: *A csehek nyomai a nemzetközi bábművészet szervezetének történetében.*

Látszólag illetlenség egy születésnapon az ünnepelt nevével viccelődni. De egyrészt majdnem mindenkinek, aki valamennyire kötődik ehhez a nagy múltú szervezethez, megvan a maga története az elnevezéssel kapcsolatban. Nekem például az jut eszembe, amikor vagy ötven évvel ezelőtt az Állami Bábszínház fennállásának 15. évfordulóját ünnepeltük, a tolmács az unimo mosószer nevével keverte össze a tekintélyes szervezetet. Szerencsére a külföldi vendégek akkor nem vettek észre semmit a tévedésből.

Hogy a születésnap ünnepség kissé szomorkásra sikeredett, azt végül nem a könyvből, hanem Nina Malíková² szerkesztő e számunkban megjelent írásából³ tudhatjuk meg. Szomorú, hogy az évfordulóra nem jött el sem a szervezet elnöke, sem a főtítkára. Persze ekkorra már az antológia készen volt, így

abban nincs nyoma a vendéglátók csalódásának. Viszont azért érdemel említést, mert a hajdan ropant tekintélyes és sokáig egyetlen bábos szervezet korunkban sokat veszített népszerűségéből. Ennek okait elemezni nem ennek a könyvrecenzióknak a feladata. Inkább megpróbálom némiképp megsejtetni az olvasókkal a munkatársak büszkeségét, lankadatlan rajongását és ügyszeretetét.

A kötetben öt hazai és egy külföldi szerző írása olvasható cseh és angol nyelven. Nina Malíková nyolc (!) tanulmányát olvashatjuk, a többiek egy-egy dolgozattal szerepelnek. Simona Chalupová⁴ előszava némi magyarázattal szolgál a kötet címével kapcsolatban. Ezt írja: „Amikor azt mondjuk UNIMA, gyakran megesik, hogy a hallgató legszívesebben visszakérdezne: Uni... micsoda? És önkéntesülően azt felelik, hát persze, hogy UNIMA! Egy hatalmas nemzetközi bábos szervezet, amely 1929-es prágai megalakulása óta magában foglalja a bábművészet valamennyi rajongó szerelmését. Nem csupán Európában, de manapság már az egész világon.”

Ez a lelkes *amatőr* hozzáállás hatja át a kötet valamennyi cikkét, pompás fotóját és korabeli illusztrációját. Nina Malíková *A 20. század és őfelsége a Báb* című esszéje a szervezet megalakulásának előzményeit taglalja a 19. század közepétől a 20. század első két évtizedéig. Ezt követi Jan Novák⁵ *Hol, hogyan és miért született meg az UNIMA* című beszámolója a prágai megalakulás előzményeiről és körülményeiről, valamint az alakuló kongresszus eseményeiről. Malíková második és harmadik tanulmánya az 1930-as liège-i és az 1933-as ljubljana-i találkozó

1 Uni... co? UNIMA! Česka stopa v historii mezinárodní loutkářské organizace. Chrudim, 2019.

2 Bábtörténész, esztéta, műfordító, 2000-től az UNIMA Cseh Központjának elnöke, pedagógus, korábban az UNIMA VB tagja.

3 Nina Malíková: Az UNIMA 90. évfordulójának prágai ünnepségeiről. Lásd. 113–115 oldal

4 Színházi rendező, 2011 óta a chrudimi Bábmúzeum igazgatója.

5 Bábjátékos, rendező, bábtörténész, a Bábok Birodalmá együttese archívumának vezetője

Kaspárek bábja, Készítette: František Nosek,
Szabadidő Bábszínház, Plzeň, 1918

eseményeit taglalja. Ezután az 1933 és 1939 között időszak nemzetközi kapcsolatait foglalja össze. *Ha szólnak a fegyverek, hallgatnak a múzsák?* címmel a német megszállás és a második világháború éveit idézi fel a bábos szervezet prágai sorsának tükrében. *A felkészülés, a várakozás és a nagy változások évei (1945–1948)* címmel a szervezet újbóli megindulásának körülményeivel foglalkozik. Ehhez kapcsolódik az *UNIMA rediviva* című emlékezése. *A Prágai epilógus a X. kongresszus nehéz időszakát* idézi fel, amelyre a Prágai Tavasz elbukását követő évben került sor. Ezzel véget is ér a történelmi múlt felidézése.

Ami még hátravan, az Jarmil Chládek⁶ írása az UNIMA és a chrudími Bábmúzeum kapcsolatáról, Michael Meschke⁷ önéletrajzi írása és Martina Pěčková Černá⁸ zárszava. Bár Meschke visszaemlékezése nehezen illeszkedik a kiadvány szerkezetébe, roppant élvezetes olvasmány. Személyes és széles élménybeszámoló az UNIMA újjáalakulásáról, saját szerepéről és pályafutásáról, meg persze hatalmas nemzetközi sikereiről.

Malíková szerkesztői és szerzői jelenlétét „származása” is motiválja: édesapja Dr. Jan Malík (1904–1980), a cseh bábművészet legendás alakja, hosszú ideig az UNIMA főtitkára, a prágai Központi Bábszínház igazgatója, rendezője, színésze, a Művészeti Akadémia Bábművészeti Tanszékének tanára. Nem véletlen, hogy megkülönböztetett szerepet kap az összeállításban, amelyben a családi archívum is fontos szerepet játszik. Malíková a szó szoros értelmében beleszületett a bábművészetbe és meghatározta egész életútját. Elfoglalt az UNIMÁ-val, és ezt az elfoglaltságát meg sem próbálja véka alá rejtteni. Az összeállítás legrokonszenvesebb vonása, hogy árad belőle a büszkeség, a rajongás.

Az UNIMA sokszor átalakított és újfogalmazott alapszabályában mindig benne van, hogy működése független a mindenkori politikától. Ennek ellenére a politika minduntalan beleszólt az életébe. Hol szelíden, barátságosan, hol szigorúan és el-lentmondást nem tűrve. Vagy csak olyan helyzeteket teremtve, amelyekben sérülnek az emberi jogok, a szándékok. Az *Uni... micsoda? UNIMA!* című kötet tömény politika. Az egyik fejezet címében feltett kérdésre mégis azt a választ sugallja, hogy amikor szólnak a fegyverek, nem feltétlenül hallgatnak a múzsák. Nem tekintették ellenségeknek egymást a hatalmak által kétfelé osztott háborús világban, vagy a háború utáni „békeharc” idején. Szembeszálltak a hatalommal, és nem vettek tudomást a megint kétfelé osztott világról.

Én is azok közé tartozom, akik nagyon szeretik az UNIMÁ-t. Életem nagyon boldog korszaka volt, amikor nyolc évig a végrehajtó bizottság tagja

6 Drámapedagógus, 1973 és 1986 között a chrudími Bábmúzeum igazgatója.

7 Német származású svéd bábművész, rendező, tervező, író, a 20. század bábművészetének kiemelkedő alakja, a stockholmi Marionetteatern alapítója, az 1964-es legendás *Übű király* alkotója.

8 Színháztörténész, műfordító, 2010-től az ITI Cseh Központjának titkára.

A cseh színházi díszletek albuma. Kiadta Antonin Münzberg. Prága, 1918

lehettem. Évente találkoztunk, nagyszerű előadásokat láthattam a világ szinte valamennyi földrészén, és közben sok új barátot meg vitapartner szerezttem. Némely kollégával ez a barátság máig tart. Közben megöregedtünk, de a látásunk nem romlott annyira, hogy ne tudnánk figyelni egymásra. És az utazások során tudományos ambícióimat is kiélhettem.

Magyarország elég későn, 1962-ben csatlakozott az UNIMÁ-hoz. A kötetben egyetlen magyar szerepel, Blattner Géza, aki részt vett a prágai alakuló közgyűlésen, majd később is több kongresszuson jelen volt. Hogy a többi magyar bábművész tudott-e egyáltalán a szervezet megalakulásáról, máig rejtély számomra.

UNIMA IS NINETY YEARS OLD

In the article, Géza Balogh reviews *UNI... What? UNIMA!*, a bilingual anthology on the history of the founding of UNIMA and its first decades. The volume traces the history from its beginning on October 25, 1929 and the events leading up to it. Editor Nina Malíková summarizes the turning points in the life of the international organization up until the 10th Congress of 1969. In addition, it presents material from the Chrudim Puppet Museum. The volume also features a memoir by the great Swedish puppeteer, Michael Meschke. Besides the articles written in Czech and English, there is also a brief summary in the other two official languages of UNIMA, French and Spanish.

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK ELŐZETES TARTALMÁBÓL: 2020/1. SZÁM

1. Báb és képzőművészet

Darida Veronika: Bábmenedék. Ország Lili az Állami Bábszínházban
Várszegi Vera: Koós Iván munkássága a hatvanas-hetvenes években

2. Báb és bábszínház

Guth Holda: „Szembefordított tükrök” Gondolatok A holdbeli csónakos című előadás mentén
Jászay Tamás: Békés mesék. Napsugár Bábszínház 2019.
Ölbei Livia: Lázár Ervin: Gyere haza, Mikkamakka! (Mesebolt Bábszínház)

3. Interjú

Jászay Tamás: Hitler-bábtól a báb autonómiájáig. Interjú Kuthy Ágnessel

4. Seregszemle

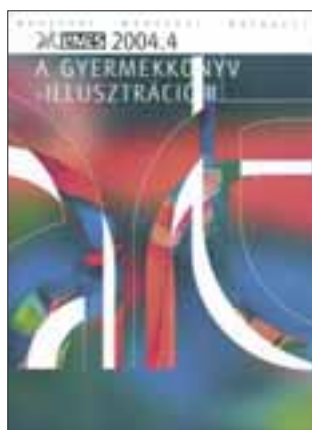
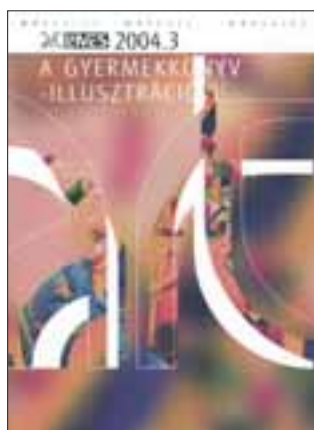
Borisz Goldovszkij: III. Moszkvai Nemzetközi Bábfesztivál

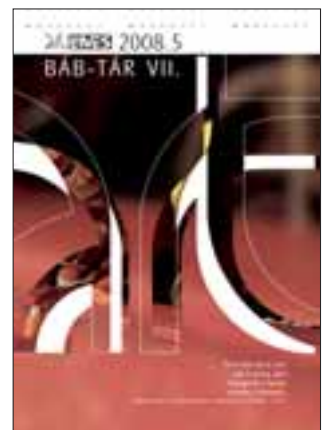
5. Szemle

Nánay István: Békéscsabai hét évtized. A Napsugár Bábszínház története
Goda Móni: A double 2019-es számairól

6. In memoriam

Láposi Terka: Kemény Henrik évfordulójáról
Balogh Géza: Egy szemérmes humanista. Tarbay Ede (1932–2019)

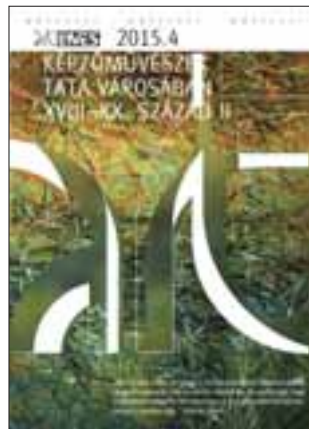

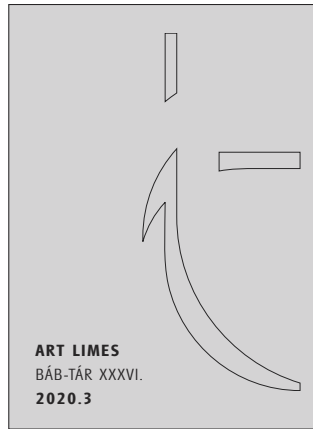
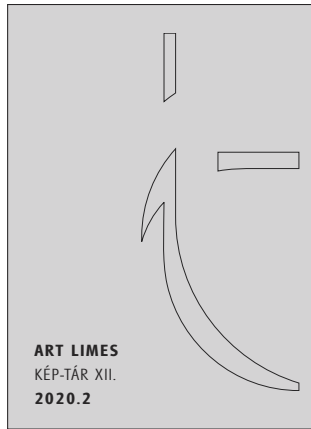
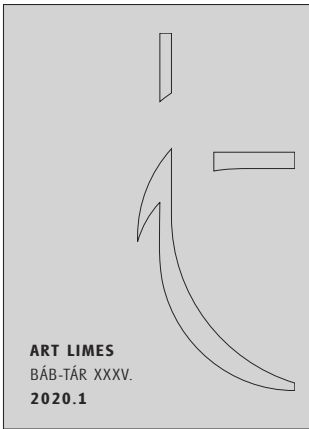
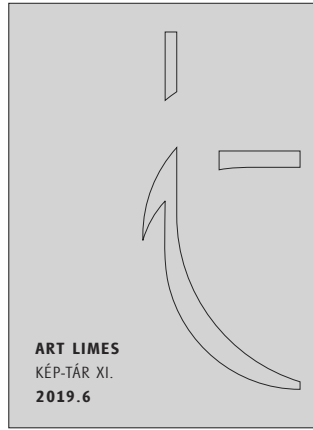

ART LIVES MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT
 MAGYAR - KÉP-TÁR - ILLUSZTRÁCIÓ
 JOURNAL OF PUPPETRY AND ART

[Kezdőlap](#) | [Rövidlátás](#) | [Közvetítés](#) | [Tudomány](#) | [Képek](#) | [Tudás](#) | [Görög](#) | [Könyvek](#)

TO ÁRVA ÉS MŰVÉSZET

NOVEMBER

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Prés képek

Legjobb szöveg

Archívum

2019	2017	2016	2015
2014	2013	2012	2011
2010	2009	2008	2007
2006	2005	2004	2003
2002			

Közzétett oldalak

Aktuális

TAVASZI SZÜNET

Nézők Péter Barnabás Ágát és a többiek a Magyar Művészeti Akadémia színházában.

Tudomány a művészetben

Rövid és Jókai

FRISZ TUDOMÁS

LAJNOSZ

CSEKKOLDI A.É. VÁRTÁRTELEPESEK II

Pécsi színház

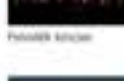
A KORTÁRS KÖZLETTÉNY MUNKÁJA...

A színház és a színház a színházban...

A TUDOMÁNYOS

A HARMADIK TUDOMÁNYOS TUDOMÁNY

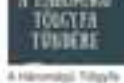
Nézők Péter és a többiek a Magyar Művészeti Akadémia színházában.

Színházról a színházról a színházról...

A MŰVÉSZETI AKADÉMIA

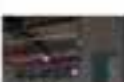
Legjobb szöveg és a többiek a Magyar Művészeti Akadémia színházában.

MŰVÉSZETI AKADÉMIA

PÉCSI: Városi Színház a színházról a színházról a színházról...

MŰVÉSZETI AKADÉMIA

„SZÍNHÁZOK ÉS MŰVÉSZETI AKADÉMIAK 2019”

Nézők Péter és a többiek a Magyar Művészeti Akadémia színházában.

TO ÁRVA ÉS MŰVÉSZET

A www.artlives.hu weboldal nyitó lapja

MEGJELENT SZÁMAINK:

2003/1. szám – BÁBOK ÉS BÁBUK (elfogyott)	–
2003/2. szám – A PASZTELL (elfogyott)	495 Ft
2004/1-2. szám – DIKTATÚRA ÉS MŰVÉSZET I-II.	990 Ft
2004/3-4. szám – A GYERMEKKÖNYV-ILLUSZTRÁCIÓ I-II. (elfogyott)	990 Ft
2006/1. szám – BÁB-TÁR I. (elfogyott)	–
2006/2-3. szám – BÁB-TÁR II-III.	990 Ft
2006/4 – 2007/1. szám – Magyar illusztráció Bolognában (elfogyott)	850 Ft
2007/2. szám – BÁB-TÁR IV.	650 Ft
2007/3. szám – Kihelyezett tagozat	850 Ft
2007/4. szám – BÁB-TÁR V.	850 Ft
2008/1. szám – A gyermekkönyv-illusztráció IV.	850 Ft
2008/2. szám – Képzőművészek Esztergomban a 20. században	850 Ft
2008/3. szám – BÁB-TÁR VI.	850 Ft
2008/4. szám – ÜVEGSZOBRA SZAT	850 Ft
2008/5. szám – BÁB-TÁR VII.	850 Ft
2009/1. szám – Gyermekkönyv-illusztráció V.	850 Ft
2009/2. szám – Gyermekkönyv-illusztráció VI.	850 Ft
2009/3. szám – Wehner-Vernissage	850 Ft
2009/4. szám – BÁB-TÁR VIII.	850 Ft
2009/5. szám – Fémszobrászok Tatabányán	850 Ft
2009/6. szám – BÁB-TÁR IX.	850 Ft
2010/1. szám – BÁB-TÁR X.	850 Ft
2010/2. szám – BÁB-TÁR XI.	850 Ft
2010/3. szám – Gyermekkönyv-illusztráció VII.	850 Ft
2010/4. szám – Gyermekkönyv-illusztráció VIII.	850 Ft
2011/1. szám – BÁB-TÁR XII.	850 Ft
2011/2. szám – Képzőművészek Tatabányán a 20. században	850 Ft
2011/3. szám – Gyermekkönyv-illusztráció IX.	
A képiró: Kass János, 1. rész	850 Ft
2011/4. szám – Gyermekkönyv-illusztráció X.	850 Ft
2012/1. szám – BÁB-TÁR XIII.	850 Ft
2012/2. szám – IPARMŰVESSÉG I.	1.000 Ft
2012/3. szám – A KÉPÍRÓ, KASS JÁNOS	1.000 Ft
2012/4. szám – BÁB-TÁR XIV.	1.000 Ft
2013/1. szám – IPARMŰVESSÉG II.	1.000 Ft
2013/2. szám – IPARMŰVESSÉG III.	1.000 Ft
2013/3. szám – BÁB-TÁR XV.	1.000 Ft
2013/4. szám – BÁB-TÁR XVI.	1.000 Ft
2013/5. szám – Képzőművészek Dorogon I.	1.000 Ft
2014/1. szám – Képzőművészek Dorogon napjainkban	1.000 Ft
2014/2. szám – BÁB-TÁR XVII.	1.000 Ft
2014/3. szám – KÉP-TÁR I.	1.000 Ft

2014/4. szám – KÉP-TÁR II.	1.000 Ft
2015/1. szám – BÁB-TÁR XVIII.	1.000 Ft
2015/2. szám – BÁB-TÁR XIX.	1.000 Ft
2015/3. szám – A képíró: Kass János, 3. rész	1.000 Ft
2015/4. szám – Képzőművészek Tata városában I. kötet	1.000 Ft
2015/4. szám – Képzőművészek Tata városában II. kötet	1.000 Ft
2015/5. szám – BÁB-TÁR XX.	1.000 Ft
2016/1. szám – KÉP-TÁR III.	1.000 Ft
2016/2. szám – BÁB-TÁR XXI.	1.000 Ft
2016/3. szám – BÁB-TÁR XXII.	1.000 Ft
2016/4. szám – KÉP-TÁR IV.	1.000 Ft
2016/5. szám – BÁB-TÁR XXIII.	1.000 Ft
2016/6. szám – BÁB-TÁR XXIV.	1.000 Ft
2017/1. szám – BÁB-TÁR XXV.	1.000 Ft
2017/2. szám – BÁB-TÁR XXVI.	1.000 Ft
2017/3. szám – BÁB-TÁR XXVII.	1.000 Ft
2017/4. szám – KÉP-TÁR V. – I. rész	1.000 Ft
2017/5. szám – KÉP-TÁR V. – II. rész	1.000 Ft
2017/6. szám – BÁB-TÁR XXVIII.	1.000 Ft
2018/1. szám – BÁB-TÁR XXIX.	1.000 Ft
2018/2. szám – KÉP-TÁR VI. Képzőművészek Esztergomban I.	1.000 Ft
2018/3. szám – KÉP-TÁR VII. Képzőművészek Esztergomban II/1.	1.000 Ft
2018/4. szám – KÉP-TÁR VIII. Képzőművészek a Vajdaságban	1.000 Ft
2018/5. szám – BÁB-TÁR XXX.	1.000 Ft
2018/6. szám – KÉP-TÁR IX.	1.000 Ft
2019/1. szám – BÁB-TÁR XXXI.	1.000 Ft
2019/2. szám – KÉP-TÁR X. Képzőművészek Esztergomban II/2.	1.500 Ft
2019/3. szám – BÁB-TÁR XXXII. – Budapest Bábszínház '70	1.000 Ft
2019/4. szám – BÁB-TÁR XXXIII.	1.000 Ft
2019/5. szám – BÁB-TÁR XXXIV.	1.000 Ft

Folyóirataink megvásárolhatók:

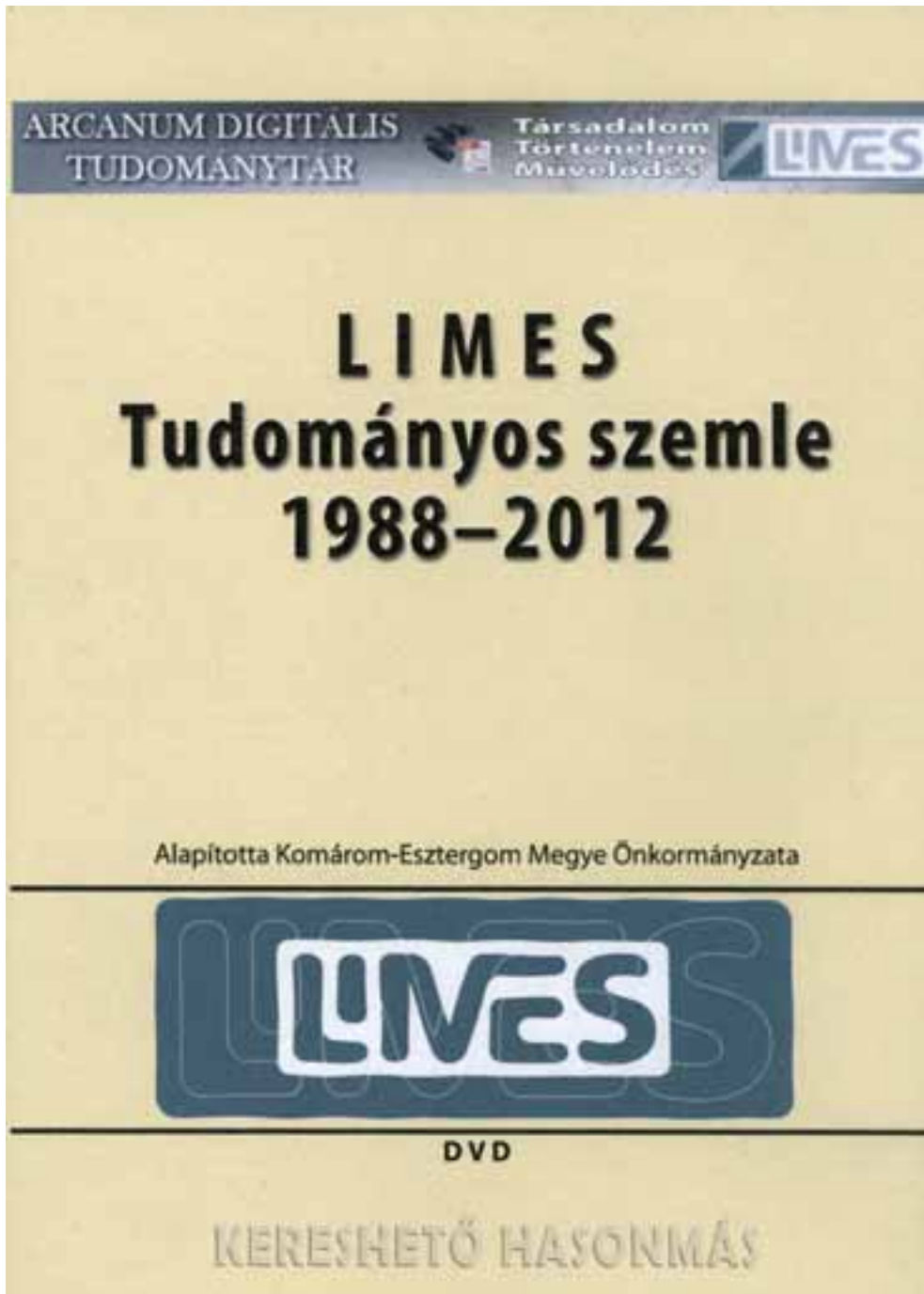
- Budapesten: Írók Boltja (Andrássy út 45.)
- Komárom-Esztergom megyében és országosan a LAPPERK terjesztésében

Megrendelhető: Könyvtárellátó Kht., 1134 Budapest, Váci út 19.

Kernstok Alapítvány/Art Limes Szerkesztősége, 2800 Tatabánya, Kós Károly u. 3. fsz. 3.

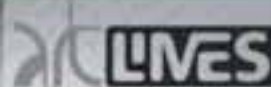
E-mail: viragjeno46@gmail.com

Honlapjaink: www.artlimes.hu; www.limesfolyoirat.hu

Megjelent DVD-n az Arcanum-Adatbázis Kft. kiadásában a LIMES tudományos-történelmi szemle valamennyi száma (25 évfolyam, 95 szám, 14 000 oldal.) További információk a kiadó honlapján

ARCANUM DIGITALIS
TUDOMÁNYTÁR

Art Limes 1992–2015

DVD

KERESHETŐ HASONMÁS

